

И О Д У Н А В К А.

№ 7.

У Суботу 13. Февруарія.

1843.

НАДА БОЛЬІ ВРЕМЕНА'.

Взиграйте Србъли храбри! вѣрно Бога слав'те
Скрушенъмъ срдечъ смѣрномъ душомъ;
Мрачна єрь завѣса веѣ више будући тиранства'
Згоду криломъ некрѣв црнимъ.

Сунце наше блестаю' освѣтли крае широке
Србства радостнымъ своимъ блескомъ!
Правда и врлость гранутїе, украсъ пресвѣтѣнъ под-
ства,
Велична трепитїе побожность.

Отцу неба славне ће дигнути храме потомци,
Скромна иу гди ће хвала слат' се.
Свестручна просвѣта блескомъ.своимъ правду любе-
бимъ.
Чедомъ обильно датѣе благо. —

Народе нашъ храбрый! ты више не цвилишъ надъ
твоююъ
Несрећомъ, нити трпишъ боле —
Кадъ тирани негазе бѣсни веѣ твое витежство,
Славу честь, и цѣну мужества! —

О браћо! света къ роду васъ е побудила любавь
Храбро Устава бранит' точке!
Одмѣну прекрасну, срећу занета цвѣтућу
Вѣчна вамъ пружа зато бытность! —

Сиѣло спле скуписте, сачувасте народа права,
Жућену свимъ слободу врат'сте
Срблъмъ; єрь свргосте їймъ огромный прамъ тиранства!
Тако се свѣтла роду образъ! —

Малошъ Поповићъ.

СЕНЕКЕ МУДРОГЪ СМРТЬ.

(Изъ Еберсберга.)

Благо вама народе коима є свевладаюћий промысао благогъ и доброгъ Краля даровао; блажена земљо, гди се правда са отечественомъ добромъ дружи, гди са светлогъ престола зрачни примери добродѣтельи доле сјено разсишао се, гди поверенъ к' Владѣтелю и любовь народа у братску слогу ступаю! Пресрећна земљо! у теби ће трудъ свое благослове и грађанство срећу наћи; миръ и любовь ћеду поля и лугове твое радостнымъ кликомъ милионма усрѣћены, пролазити, нити икоја струка среће оскудѣвати онима, у који средини взаимна любовь у развѣномъ зраку благости, царствовала буде!

Како ли напротивъ страшито изгледа коцка онога садружства, у средини когъ, немиръ и безаконије влада; гди насилије место законијогъ Владѣтеля, угњчаваюћа воля место закона, човекоомраза место любови и свирѣпость место усрѣћаваюће благости и милости, прва заузимао места. Ту озбильска поєдини ревностъ разсишае у смутну неурядность, ту суза угњчене невиности бадава се пролива, блаженый миръ бежи одъ ноге и места неописане такве тuge и яука. Са предосторожнимъ прстомъ показује Историја, оне, кои су изъ злобе и беснила или слабости духа, често у аниономъ зловольству, оно, што нису ни сами знали шта, желили и захтевали, показује и страшне оне дане насилијогъ владѣтеля Нерона. Но, вије цѣль врестица овы, да оне Неронова зло-

миностиа, но мудрогъ Сенеке смерть спишу.

Неро кадъ є наступіо да влада, віс ми
випе было одъ седамнайстъ година. Нѣговъ
учитель, Луціусъ Аннеусъ Сенека кои є после
толико столѣтія чрезъ писана своя славань о-
стао, и Бурхусъ Генераль царські гарде, запи-
мали се међутимъ с' добримъ успѣхомъ и пра-
вичносћу у одправленю државны дѣла. Ал'
Неро на скоро удали верне ове советоподате-
ль одъ себѣ, распусти свое волѣ и жель од-
већь слободно тако, да су найгрознія позоріја
у Риму и окончымъ местама ове државе, у
чудной и страшной взаимности, као ланџемъ
скопчана, разредила се.

Време є было вѣвъ настало, гдї є свакій
любитель добродѣтельи и правде страдати мо-
рао! Бурхусъ пади; Сенека смрѣю благород-
ногъ овогъ мужа изгуби подпору у дѣланю и
уваженю свомъ. А и Неронове мысли гложи-
ле су се у найопорній противности са мы-
слами светскогъ овогъ мудраца тако, да є не-
благодарный ученикъ овай непрекидно таковой
прилицы, тежіо, како бы се, одъ мужа овогъ,
когдъ су га погледи и упоминяња, совестно гри-
зла и мучила, когдъ є уваженіе међу народомъ
завиђено было, и кои є као строгій природный
судіј свакогъ убоявао, за свагда ослободіо.

На последку противостоянї Каюса Пизе
противъ Нероновы предпріятія испуни жељо,
и да узрокъ окривити Сенеку. Не само союз-
ници Пизе, него и свакій овай кои му драго,
кои бы сбогъ своїй мысли или богатства свогъ
осиљному на путь стао, био є живота лишенъ.
Садъ су лицемѣрни пріательи и робови сло-
бодну играли ролу. Ако се само казало за
кога, овай се негда па приврженике Пизове на-
смењо, или да су кадгодъ с' нимъ говорили,
или, да їй є случайно гдї суспро, за єднимъ
столомъ као гости да су седили, или при бу-
ди каквой позоришній игри, зајдно были; то
бы онда све, да и найминий и случайный уз-
рокъ за крвнички држали, и самомъ смрѣу каз-
нили.

Поводъ главній коимъ се осуђенъ пред-
узело, био є тай, што є Пиза Сенеку, да се
лачио састану замоліо, кое овай віс пріямю,

ио на овай начинъ одбіо, говорећи, да бы тай
коракъ, за ныи обоицу оцасанъ био. Трибуњ
Гранн Силванъ па то добіє налогъ, да одма
Сенеку веже, кое му се при вечери у друже-
ству свое супруге и два пріателя и догоди.
Силванъ му изкаже узрокъ долазка свогъ. Не-
устрашено одговори му обтуженый на главну
точку противъ нѣга бачене кривице. Онъ му
віс тео крити да віс одъ Пизе на уговоръ званъ,
приода али юшти къ томе, да онъ никакво
участіе у нѣговыми плановима віс имао, јербо
онъ безаконна и потайна предпріятія никадъ
не цени, и да с' ученику свомъ некадашњимъ
изобилна доказателства о своїй искрености и
прѣстодушіу дао.

С' овимъ извѣстіемъ врати се Трибуњ
Нерону патрагъ, кои га с' нестрпнѣмъ запы-
та: „Ели се своевольно на смерть одважио!“
Ал' кадъ му почне Силванъ неустрашимость
веселогъ и раброгъ духа везаногъ Сенеке хва-
лити, заповеди му, да се одма патрагъ врати,
и Сенеки смртно изреченіе пресуде и милостъ
у место владателя, да може начинъ смерти свое
избрati, не одложно објави. Трибуњ држени
за срамно и грешно юшти једапутъ предъ о-
суђеногъ изићи, и на невиной смрти нѣговой
участникомъ быти, пошљ зато себи подчин-
ногъ Капетана Сенеки, да му овай пресуду
објави, и изврши.

Са овимъ равнодушіемъ, кое свакогъ до-
бродѣгелногъ и мудрогъ никда не оставля, и
кое сва зла земска и обште којце смртни пре-
зире, пріими Сенека ужасну ову вѣсть. Онъ
одговори: „Чемѣж я умрети драги мой. Са-
мо ли мало времена остави, да последню
волю мою навршишь.“ Капетанъ реки, да
му є одвећь жао, што му налогъ нѣговъ ни-
каквогъ одлагав, не дозволява. Но и с' о-
вимъ се великий духъ осуђеника не смути. Су-
пруга нѣгова и пріательи, кои су сведоцы по-
зоріја овогъ были, врисну одъ стра и близну
плакати. Онъ се свойски трудіо утѣшити їй,
и препоручивао имъ, (будући су му добра оду-
зета была,) споменъ нѣговогъ живота и поуча-

зани, ^икако найвеће иманје, кое бы имъ остави-
ти моје; за тымъ је жалост пыну преиначјо,
показао са победителномъ силомъ истине, да
смрт слободногъ једногъ и невиногъ човека
је ништа горе ако не болје, и јоштъ срећније
овде, ^ипоказао се као правый мудрацъ,
који влада надъ судбиномъ и устрашимоћу
смрти има, и који је николубајемъ миру без-
прекорне чисте совести, богатијо замену, одъ
земскогъ овогъ губитка, налази.

Сенека да обадве жиле на руцама отво-
рити. Крвъ је штедљиво изъ тела, умерено-
сти свакой навикнутогъ, текла, ћрабо је у ма-
ломъ количству била. За тымъ да и на ногама
жиле разсећи, у комъ трајоћемъ времену,
ведрость духа му непрестано тавне мысли и
бриге, превазилазила. Праштајоћи свомъ уби-
ци очекивао је овъ мирно смрть, и забављао се
обстоятелствама разны предмета. Но конацъ
његовъ чинјо се да се не приближује, а смртъ
као да одъ њега удалити се жели. На ово
рекне да се у врућу воду мете. Вода је ова извла-
чила и умложавала одтица његови. После
краткогъ времена клоне главомъ са овимъ
речма; „Теби о спасавајуће божеству, крвъ
ова теге на жерту!“ на ово преје у болјиј
животъ, гдје се не лепршају више крила смрти.

Његова супруга Паулина тела је у првој
својој яности чувствована, којку љубимогъ
супруга свогъ поделити. Она је викала:
„Сиртна пресуда супруга мојег нека и мене
постигне, и я ћу умрети!“ Но зато опетъ
премда је заједно с' њимъ жиле отворити дала
на заповесть Неронову избавила се, съ коимъ
је найвише показала то, да је мудрацъ и добро-
творъ у свакимъ сношенијама живота, явногъ
и домашњегъ, почећи и верну любовь заслу-
штио и добио. — Уништоженјемъ Сенеке па-
родъ је здраво дирнући био, а споменъ је свет-
скогъ овогъ мудраца, у пайпознја времена,
одъ свјој оци, који за мудроћу теже и који
су добродјетелю обколјни, сакранћи, и bla-
гословено одржанъ. И заиста нема друго пи-
шта, што бы у животу знатни мужева веће

вниманје подигло, него што имъ је она точка
времена, у комъ, дјеломъ покажу јоно, што
словомъ уче; нити може што радостнје быти,
коимъ бы срце живље куцало, и клонутый
духъ оживило, него кадъ се чує, да је великий
мужъ који, рабримъ подношенијемъ противче
судбине, и благороднимъ презренјемъ смрти,
истинитость и силу наука своји, самъ на се-
би осведочио.

А. Ч.

ЗАПАДНО-ИНДИСКО ПУСТАИНСТВО.

(Преводъ съ немецкогъ.)

Мала једна американска галица, коју је Капетанъ Шмихтонъ да у Ямайку дође, управљао,
нађе некако с' јужне брежине одъ Кубе на
морске пустаје. Галица ова је више имала
до седамъ люди, по чему је се могла никако
ни бранити, кое и да је радила, бадава бы јој
было, ћрь је у пустајской галији више одъ 40
све самы Црнија неки с' дугимъ пушкама о-
ружани было, међу којима Капетанъ американ-
скиј позна њиногъ поглавара, који је подъ ње-
говомъ командомъ на мору као матросъ кад-
годъ служио. Поглаваръ овай пустајской опо-
мене се садъ добра, кое је кодъ овогъ уживао,
и заузме се одвећије да је одбрани, говоре-
ћи својимъ млађимъ, који су је већи били на-
пали, да је оставе и да је неплячкају. Но при
свемъ томъ ови мумлајоћи између себе, да је
то неуредно и противно онымъ условијама, подъ
којимъ су кодъ њега у службу стали, а овай
постоянно држећи се обране, зграбе американ-
це и све је по вежу, па последку и њиногъ
поглавара с' Капетаномъ, одъ који последњиј
бранећи се, двоицу рани. Садъ су обоница
смрт очекивали; но по дугомъ советованју,
даду имъ Негери шайку одъ галије и заповеде-
обадвици, да безъ свакогъ затезаја у нутра-
ју, и колико брже могу возе. Неправедномъ
овомъ поступку, противити се нису смели, не-
го су морали што игда могу возити, ћрь кадъ

www.suni.org
натрагъ обазрели, опазе три дуге пушке, на ньи натегнуте, кое су имъ на знакъ давале, шта ће ду добити, ако се натрагъ на галю вратити, усуде.

Све се ово сбыло око подне. Они су били већъ одъ пушака три енглеске милј удалјни, где су садъ подъ платномъ пловили. Садъ текъ започне се разговоръ међу страдалцима овима. Капетанъ Шмихтонъ био је одвећъ невесо, што је непогоду овакву свомъ познанику причинио, и изгледао је као уплашенъ, боји се да се чрезъ то благородство овогъ, садъ у яростъ и веснило спрама њега, не обрати. Но Негеръ овай само се лютio на дружество оно његово, кое су ји у опасностъ бацали, и рабрио је капетана, говорећи; „Острови Кубе лежу предъ нама, видите, тамо ћемо ми иоћасъ на суву быти, не боите се; ви сте мене кадъ самъ кодъ васъ служио, добро пазили, и добро ми чинили, за кое, види ћете, нећу неблагодаранъ быти, него ћу васъ одъ свачега сакранити и свугди помоћи дати.

Целу су ноћ кукавица возили непрестано, и јдва јданпутъ дођу на једно цусто место острова Кубе. Пустаја овай утврди ту и веже шайку, пакъ пође крозъ камениту неку провалју, са својимъ познаникомъ, безъ да ји је каква стазица водила, но напротивъ самъ бришљанъ је био, далј у напредакъ. Овай, видио се да је био у предѣлу овомъ познатъ, корачао је тако брзо крозъ њега, да га је капетанъ јдва стизао. На скоро опазе они светлостъ неку где се помало сјоца; Негеръ садъ звижне, и после краткогъ времена буду они, кодъ неки низки рђаво саграђени колебица. У једну одъ ових уведе Негеръ Капетана, кој се не мало зачуди, кадъ две Негеркиње, неколико люди и деце овде опази, који су сопутника његовогъ добродошлијомъ радостно предусретали, чудећи се неочекиванимъ његовомъ доласку. Пустаја се разговарао съ њима језикомъ који капетанъ није разумeo, а жени оне две преправљале су вечеру. — „Една одъ ових женски је“ рекне пустаја „моја жена; овде я живимъ кадъ на мору висамъ; у овимъ колебицима држимъ я моји еспанъ и моје

новце; него ово је место тако скривено, да не бы сте могли кадъ бы васть на бродъ извео, сами овамо, да вамъ ни ко путъ не каже, опетъ погодита.“

На скоро за тымъ седне се за столъ, где се добро угости. После вечере, покаже пустаја Капетану место где ће спавати, и ту га самогъ остави. Ујутру пре него што је свануло, дође опетъ па га пробуди и одведе га на бродъ, где су две мазге оседлане и једанъ Негеръ чекали. „Овай ће васть човекъ“ рекне пустаја, „крозъ шуму на једно место кое је четири милј енглеске одавде далеко, одвести, одакле ћете после найлакше прилику наћи, да у Хавану одете. Човеку овомъ морате као вашемъ служитељу, за пасошъ побринути се. Я знамъ вы сте страдали и све изгубили, зато узмите ово, да се у колико толико спомоћи можете.“ Са овимъ речма да му кесу пеку са грошеви, и итно се удали. Капетанъ седне на мазгу и с'тешкомъ патњомъ у путу, јдва крозъ неку често заражену шуму, доцканъ у вече на место доспе. Кадъ се тео одъ вође свогъ већъ да растане, пружиму нешто новаца, да га обдари, но овай ни пошто, није узео, него таки се врати.

Година је и по прошла да Капетанъ је свомъ прјателю и другу на мору ни найманъ ништа није чуо. Около половине 1824 године, предузме онъ путъ къ островима Томзонскима на Флоридску брежину, где су били на ратномъ мороплову сајожене држава, пустаје донете. Овде таки падне му у очи његовъ избавитељ у островма Кубе, каква радость за њега! смртно је Јохни (то је име Негера) био ранjenъ кадъ су га ватали, зато му је смрть била и оправдена, јер су мыслили да мора и самъ умрети. Но Шмихтонъ се својски побрине за њега и његову негу, препоручи га къ томе и своима земљацима, и узме га са женомъ и децомъ, на своя добра у Месисипи, где је Аренду држао.

А. Ч.